

dziełem królewskiego wykwinu i troski. Nie był to jednak żaden wykwin i żadna troska, ale po prostu rozpustna żądza nauki, właściwie nie żadnej nauki, ponieważ nie dla nauki zgromadzili te księgi królowie, ale na pokaz, podobnie jak i u nas dla wielu nie wykształconych elementarnie są książki nie narzędziem nauki, ale ozdobą sali jadalnej. Gromadźmy więc tyle książek, ile potrzeba, żadnej na pokaz. Ale - odpowiesz - wydatki na książki służą bardziej szlachetnemu celowi niż na wazy korynckie i na obrazy. - Ja jednak myślę, że gdzie nadmiar, tam wszędzie i wykroczenie. Z jakiego powodu masz być bardziej wyrozumiały dla jednego, który ochciwie kupuje szafy na książki z cedru i kości słoniowej, niż dla drugiego, który nie mniej chciwie nabywa komplety książek nieznanymi, nierzadko nikczemnymi autorami i wśród tylu tysięcy tomów ziewa z nudy, a najbardziej podoba mu się w książkach oprawa i tytuł? Nawet w domach notorycznych nieuków i próżniaków zobaczysz zatem skompletowane dzieła krasomówcze i historyczne i sięgające aż do sufitu regały. Dziś bowiem taki panuje zwyczaj, że prócz łaźni i cieplic księgozbiór stał się konieczną ozdobą każdego szanującego się domu. I byłbym rad z serca wybaczyć tę manierę, gdyby przynajmniej pochodziła z nadmiernej żądzy nauki, ale dzisiaj te wyszukane dzieła dostojnych geniuszów wraz z ich obrazami kupują z próżności, by zdobić nimi ściany domu¹⁴.

11. Fragment dzieła M. Witruwiusza "De architectura" omawiający zasady projektowania biblioteki:

"... biblioteki powinny być zwrócone ku wschodowi, gdyż ich użytkowanie wymaga światła rannego, a księgi w bibliotece wówczas nie butwieją. Księgi bowiem w pomieszczeniach zwróconych ku południowi i zachodowi niszczeją wskutek wilgoci i moli, ponieważ wiejące z tych stron świata wilgotne wiatry rodzą mole i ułatwiają im rozwój, a zwoje ksiąg blakną wskutek wilgotnych powiewów"¹⁵.

12. List L. A. Seneki do bliskiego przyjaciela, Lucylusza:

"Książkę twą, którą kiedyś obiecałeś, otrzymałem i - choć miałem zamiar przeczytać ją kiedy indziej - otworzyłem jednak natychmiast, chcąc na razie tylko ją przejrzeć. Lecz za-